

รายงาน

การประชุมวิชาการระดับนานาชาติ EuroSEAS 2024

ณ มหาวิทยาลัยอัมสเตอร์ดัม ประเทศเนเธอร์แลนด์

โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนจากสถานพัฒนาบุคลากรเพื่อการศึกษาทางไกล

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

คำนำ

รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อสรุปผลการเข้าร่วมประชุมวิชาการระดับนานาชาติ EuroSEAS 2024 ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 23–25 กรกฎาคม พ.ศ. 2567 ณ มหาวิทยาลัยอัมสเตอร์ดัม ประเทศเนเธอร์แลนด์ โดยผู้จัดงานคือสมาคมยุโรปเพื่อการศึกษาภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (European Association for Southeast Asian Studies หรือ EuroSEAS) ในการประชุมครั้งนี้ ผู้จัดได้จัด panel ในหัวข้อ “Political Change and Institutional Resilience? Lessons from Southeast Asia” ซึ่งดิฉันได้นำเสนอบทความทางวิชาการหัวข้อ “The Normal Abnormalities: Elections as an Institution Opposes the Development of Democracy in Thailand” ที่วิเคราะห์ถึงกลไกของการเลือกตั้งในประเทศไทยและผลกระทบต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย

รายงานฉบับนี้ประกอบด้วยรายละเอียดของงานประชุม สารสำคัญของการนำเสนอ การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วม และผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมประชุมทั้งในเชิงวิชาการและการสร้างเครือข่ายวิจัยในอนาคต

สารบัญ

1. คำนำ	2
2. ภาพรวมงานประชุม EuroSEAS 2024	4
3. มหาวิทยาลัยอัมสเตอร์ดัมในฐานะเจ้าภาพ	6
4. รายละเอียดของ Panel และหัวข้อบทความ	8
5. สาระสำคัญของบทความ	9
6. ประสบการณ์และข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วม	11
7. ผลที่ได้รับและแนวทางการต่อยอด	14
8. การจัดกิจกรรม KM เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้	16
9. ภาพประกอบกิจกรรม	17

ภาพรวมการประชุม EuroSEAS 2024

สมาคมยุโรปเพื่อการศึกษาภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ EuroSEAS (European Association for Southeast Asian Studies) ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1992 โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นความร่วมมือทางวิชาการระหว่างนักวิจัยในทวีปยุโรปที่มีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งในมิติของประวัติศาสตร์ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ภาษา ศิลปะ และมานุษยวิทยา

แม้จะมีฐานที่ตั้งอยู่ในยุโรป (ณ เมืองไลเดน ประเทศเนเธอร์แลนด์) แต่ EuroSEAS เป็นสมาคมที่เปิดกว้างในระดับนานาชาติ และไม่จำกัดสาขาวิชา สมาชิกของสมาคมมีทั้งนักวิชาการจากยุโรป เอเชีย อเมริกาเหนือ ออสเตรเลีย และภูมิภาคอื่น ๆ ซึ่งสะท้อนถึงลักษณะ “เปิดกว้าง” และ “มีเครือข่ายที่เข้มแข็ง” ขององค์กร

กิจกรรมหลัก: การประชุมวิชาการระดับนานาชาติ (Biennial Conference)

กิจกรรมที่เป็นหัวใจสำคัญของ EuroSEAS คือการจัด **ประชุมวิชาการระดับนานาชาติทุกสองปี** (biennial international conference) ซึ่งถือเป็นเวทีสำหรับนักวิชาการจากทั่วโลกที่สนใจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้นำเสนอผลงาน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่ายวิชาการร่วมกัน

การประชุมของ EuroSEAS มีลักษณะที่เป็นมิตร เปิดโอกาสให้กับนักวิชาการทุกระดับ ทั้งจากกลุ่มวิจัยที่มีชื่อเสียง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ไปจนถึงนักวิชาการอิสระหรือผู้ที่ยังไม่ได้สังกัดสถาบันใดอย่างถาวร ทุกคนล้วนมีพื้นที่ในการแสดงออกทางวิชาการอย่างเท่าเทียม

สถานที่จัดประชุมของ EuroSEAS ในแต่ละปีจะหมุนเวียนไปยังมหาวิทยาลัยชั้นนำของยุโรป โดยที่ผ่านมาเคยจัดมาแล้วในหลายเมืองสำคัญ เช่น:

- Leiden (1995)
- Hamburg (1998)
- London (2001)
- Paris (2004)
- Naples (2007)
- Gothenburg (2010)

- Lisbon (2013)
- Vienna (2015)
- Oxford (2017)
- Berlin (2019)
- Olomouc, Czech Republic (2021 ณ Palacký University)

การประชุมมีทั้งการนำเสนอในรูปแบบ panel, roundtable, workshop, masterclass และกิจกรรมเสริมอื่น ๆ ที่เปิดโอกาสให้นักวิจัยได้อภิปรายในเชิงลึก พร้อมรับฟังข้อคิดเห็นจากนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

กิจกรรมเสริมอื่น ๆ

นอกจากการประชุมใหญ่แล้ว EuroSEAS ยังมีกิจกรรมอื่น ๆ ที่จัดขึ้นเป็นประจำหรือสลับสับเปลี่ยน เช่น:

- **Masterclass สำหรับนักศึกษาปริญญาเอก (PhD Students):** เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้นำเสนอหัวข้อวิจัยและรับคำแนะนำจากนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ
- **กิจกรรม Young Scholars MeetUp:** สำหรับนักวิจัยรุ่นใหม่ที่ต้องการเริ่มต้นสร้างเครือข่าย
- **Visual Studies Interconference:** เวทีที่เน้นประเด็นเกี่ยวกับภาพยนตร์ สื่อ และการมองเห็นในงานวิจัย

กิจกรรมเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า EuroSEAS ไม่ได้จำกัดตนอยู่เพียงการจัดประชุมเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่เป็น “ชุมชนวิชาการ” ที่ส่งเสริมการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งในเชิงวิชาการและในระดับบุคคล

อัตลักษณ์ของ EuroSEAS

สิ่งที่ทำให้ EuroSEAS โดดเด่น คือการเป็นสมาคมที่เปิดกว้าง เป็นมิตร และไม่เน้นการแข่งขันทางวิชาการแบบข่มขู่ แต่ให้คุณค่ากับการมีส่วนร่วมของนักวิจัยทุกคน ไม่ว่าจะมาจากภูมิหลังหรือสถานะใด ตัวแทนของสมาคมกล่าวไว้ว่า EuroSEAS คือ “พื้นที่ทางวิชาการที่ทุกคนมีที่ยืน” (Everyone has her place – even I.)

ภายใต้บรรยากาศที่เป็นกันเอง แต่ยังคงไว้ซึ่งความเข้มข้นทางวิชาการ EuroSEAS จึงกลายเป็นเวทีสำคัญที่นักวิชาการสามารถทดลองแนวคิดใหม่ ๆ เผยแพร่ผลงานล่าสุด และขยายมุมมองต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อย่างลึกซึ้ง

มหาวิทยาลัยอัมสเตอร์ดัมในฐานะเจ้าภาพ

มหาวิทยาลัยอัมสเตอร์ดัม (University of Amsterdam หรือ UvA) เป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำของยุโรป ตั้งอยู่ในใจกลางกรุงอัมสเตอร์ดัม ประเทศเนเธอร์แลนด์ โดยมีประวัติศาสตร์ยาวนานตั้งแต่ปี ค.ศ. 1632 (หรือ พ.ศ. 2175) เมื่อสถาบัน Athenaeum Illustre ได้ถือกำเนิดขึ้นก่อนที่จะได้รับสถานะเป็นมหาวิทยาลัยอย่างเต็มรูปแบบในปี 1877 และกลายเป็นมหาวิทยาลัยระดับชาติในปี 1961 จุดเด่นของ UvA ในการเป็นเจ้าภาพประชุมระดับนานาชาติ

- ความเชี่ยวชาญด้านการวิจัยระดับโลก

UvA คือสถาบันวิจัยชั้นนำที่มีผลงานวิจัยมากมายในหลายศาสตร์ โดยนักวิจัยจำนวนกว่า 3,000 คนและนักศึกษาปริญญาเอกมากถึงกว่า 1,300 คนร่วมทำงานในเครือข่ายการวิจัยต่างๆ ผลงานของ UvA ทำให้มหาวิทยาลัยได้รับการจัดอันดับอยู่ในท็อปสิสต์ 100 ของโลก และติดอันดับท็อป 20 ของยุโรปในหลายสาขา เครือข่ายพันธมิตรมหาวิทยาลัยระดับนานาชาติ

UvA เป็นสมาชิกขององค์กรทางวิชาการระดับนานาชาติ เช่น LERU, EUA, Universitas 21 และยังมีข้อตกลง Erasmus / Socrates กับมหาวิทยาลัยกว่า 200 แห่งในยุโรป รวมถึงระหว่างประเทศอีกหลายสิบแห่งจากทั่วโลก

- โครงสร้างการบริหารและการเงินที่มั่นคง

มหาวิทยาลัยมีงบประมาณประจำปีสูงถึง €600 ล้าน โดยมีคณาจารย์กว่า 2,400 คน และบุคลากรรวมถึง 5,700 คน รองรับนักศึกษากว่า 42,000 คน (ปี 2022) พื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับการประชุม

- Roeterseiland Campus

เป็น campus กลางเมืองที่ออกแบบมาเพื่อรองรับงานประชุม สอน และวิจัย

โดยมีคณะสังคมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และกฎหมายเป็นหลัก สถานที่นี้เหมาะกับการจัดงานขนาดใหญ่ เช่น EuroSEAS เนื่องจากมีห้องบรรยายหลายขนาดและพื้นที่นั่งพักระหว่าง session

- Amsterdam Science Park

พื้นที่สำหรับคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ถูกใช้สำหรับการวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์และเป็นศูนย์รวมสถาบันวิจัย เทคโนโลยี และบริษัทสตาร์ทอัพ ที่อาจจัดกิจกรรมเสริมที่เน้นงานวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์ได้เช่นกัน

- อาคารประวัติศาสตร์และวิทยทรัพย์ทางวัฒนธรรม

UvA มีกลุ่มอาคารเก่าแก่ เช่น Agnietenkapel, Maagdenhuis, Oost-Indisch Huis, Oudemanhuispoort และ Bushuis ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์สถาบัน ร่วมนำเสนอความเป็นมาของมหาวิทยาลัย ซึ่งสามารถจัดงานพิธีหรือกิจกรรมทางวิชาการได้อย่างมีคุณค่า เหตุผลที่ UvA เหมาะเป็นเจ้าภาพ EuroSEAS 2024

1. ความเชี่ยวชาญด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ (Social & Behavioural Sciences) และคณะมนุษยศาสตร์ (Humanities) คือคณะสำคัญใน UvA ซึ่งมีงานวิจัยเชิงคุณภาพสูงในประเด็นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และประเด็นรัฐศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรม

2. เครือข่ายวิชาการระหว่างประเทศที่เข้มแข็ง

UvA เคยรับหน้าที่เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระดับนานาชาติหลากหลาย เช่น Amsterdam Colloquium ประจำปี 2024 (Institute for Logic, Language and Computation) และ SAFI Conference 2025 (Amsterdam Trust Summit) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงประสบการณ์ในการจัดอีเวนต์ระดับสูง

3. เชื่อมโยงสถาบันวิจัยระดับโลก

การมี Science Park และศูนย์ต่าง ๆ เช่น Innovation Center for Artificial Intelligence สะท้อนถึงศักยภาพด้านทรัพยากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งช่วยสนับสนุนการจัดการประชุมแบบสหสาขาวิชาได้อย่างเข้มข้นและมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยอัมสเตอร์ดัมเป็นเจ้าภาพที่สมบูรณ์แบบสำหรับการจัดงาน EuroSEAS 2024 ทั้งในด้านคุณภาพด้านวิชาการ ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน และบรรยากาศทางวิชาการที่เปิดกว้าง UvA จึงเป็นสถานที่ที่เอื้อต่อการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้เชี่ยวชาญในระดับสากล และเหมาะสมเป็นเวทีสำคัญสำหรับนักวิจัยที่ต้องการแสดงผลงานในระดับนานาชาติ

รายละเอียดของ Panel และบทความ

Panel ที่ผู้เขียนได้นำเสนอคือ “Political Change and Institutional Resilience? Lessons from Southeast Asia” ซึ่งมีศาสตราจารย์ Abdillah Noh จาก University of Nottingham Malaysia เป็นผู้ดูแลหลัก เนื้อหาของ panel มุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและความยืดหยุ่นของสถาบันทางการเมืองในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการอภิปรายในหัวข้อหลากหลาย ตั้งแต่ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน การเมืองเชิงสถาบัน และกรณีศึกษาของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค

บทความของผู้เขียนหัวข้อ “The Normal Abnormalities: Elections as an Institution Opposes the Development of Democracy in Thailand” ได้นำเสนอกรณีศึกษาเกี่ยวกับการเลือกตั้งในประเทศไทยในช่วงปี 2019–2023 โดยวิเคราะห์ว่ากระบวนการเลือกตั้งบางรูปแบบอาจไม่ได้ส่งเสริมประชาธิปไตย แต่กลับสร้างกลไกที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตยที่แท้จริง

บทความ

“The Normal Abnormalities: Elections as an Institution Opposes the Development of Democracy in Thailand”

บทความนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปรากฏการณ์ที่สำคัญของการเลือกตั้งทั่วไปในประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2562–2566 โดยมุ่งตอบคำถามหลักว่าเหตุใดการเลือกตั้งในบางกรณีจึงไม่ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย ทั้งที่ตามหลักการแล้ว การเลือกตั้งควรเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนประชาธิปไตย

ในความเข้าใจของสาธารณชนทั่วไป “การเลือกตั้ง” มักถูกมองว่าเป็นเครื่องหมายที่ชัดเจนของระบอบประชาธิปไตย เป็นกลไกที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง และแสดงออกถึงอำนาจอธิปไตยของปวงชน อย่างไรก็ตาม ในบริบทของประเทศไทย ปรากฏว่าการเลือกตั้งบางรูปแบบกลับมีลักษณะที่ขัดแย้งกับหลักการประชาธิปไตย และกลายเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาในระบอบนี้แทน

บทความนำเสนอประเด็นว่า แม้จะมีการจัดให้มีการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการ แต่ลักษณะของกระบวนการและกฎเกณฑ์ที่ใช้กลับสร้างผลกระทบทางลบต่อประชาธิปไตย ซึ่งก่อให้เกิดคำถามสำคัญว่า “รูปแบบของการเลือกตั้งแบบใดที่ส่งเสริมประชาธิปไตย และเพราะเหตุใดการเลือกตั้งหลายครั้งในประเทศไทยกลับกลายเป็นอุปสรรคมากกว่าจะเป็นแรงสนับสนุน?”

เพื่อวิเคราะห์ประเด็นนี้ บทความได้นำเสนอกรอบแนวคิดสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่:

1. หลักการพื้นฐานของการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย การเลือกตั้งที่ดีต้องมีองค์ประกอบสำคัญ เช่น เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ความเสมอภาคของเสียงประชาชน และการแข่งขันที่เป็นธรรมระหว่างพรรคการเมือง
2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาและการทำให้ประชาธิปไตยหยั่งรากลึก (Democratic Consolidation)
ประชาธิปไตยไม่ได้เกิดขึ้นเพียงแค่การมีการเลือกตั้ง แต่ต้องได้รับการสนับสนุนจากสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็ง การบ่มเพาะวัฒนธรรมประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชน
3. ลักษณะของระบอบเผด็จการที่แฝงมาในรูปแบบประชาธิปไตย โดยเฉพาะการเลือกตั้งที่ถูกจัดขึ้นในระบบที่รัฐหรือกลุ่มอำนาจควบคุมกลไกอย่างแนบเนียน เช่น การออกแบบริฐธรรมนูญ กติกาการเลือกตั้งที่ไม่เป็นธรรม หรือการจำกัดสิทธิเสรีภาพของฝ่ายตรงข้าม

กรณีศึกษา: การเลือกตั้งในปี 2562 และ 2566

บทความได้ใช้การเลือกตั้งทั่วไปสองครั้งล่าสุด ได้แก่ การเลือกตั้งเมื่อเดือนมีนาคม 2562 และเดือนพฤษภาคม 2566 เป็นกรณีศึกษาหลัก โดยวิเคราะห์ผ่านกรอบแนวคิดทั้งสามข้างต้น

ผลการวิเคราะห์พบว่า การเลือกตั้งทั้งสองครั้งมีลักษณะร่วมกันคือ ขาดเสรีภาพ และ ขาดความเป็นธรรม อย่างมีนัยสำคัญ เช่น:

- ในด้านเสรีภาพ ประชาชนไม่สามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้อย่างเสรี ถูกจำกัดด้วยกฎหมาย ความกลัว และวัฒนธรรมการเมืองแบบอำนาจนิยม
- ในด้านความเป็นธรรม ระบบกติกาการเลือกตั้งที่ให้คะแนนนิยมไม่สอดคล้องกับจำนวนที่นั่งในรัฐสภา หรือการกำหนดรายชื่อบุคคลสมาชิกโดยกลุ่มอำนาจ ทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบเชิงโครงสร้าง

ภายใต้สภาวะเช่นนี้ การเลือกตั้งอาจไม่ได้นำไปสู่การพัฒนาระบบประชาธิปไตย แต่กลับสร้างความรู้สึกไม่ไว้วางใจในระบบ เพิ่มความขัดแย้ง และผลักดันให้ประชาชนบางส่วนหมดศรัทธาต่อ “การเมืองในระบบ” ซึ่งอาจนำไปสู่การประท้วงบนท้องถนนหรือการเคลื่อนไหวทางการเมืองนอกระบบแทน

ข้อเสนอของบทความ

บทความเสนอว่าหากประเทศไทยต้องการให้การเลือกตั้งเป็นเครื่องมือสร้างประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ต้องมีการปฏิรูประบบเลือกตั้งให้มีความโปร่งใส ยุติธรรม และเคารพสิทธิพื้นฐานของประชาชนทุกฝ่าย รวมถึงต้องสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย ไม่ใช่เพียงแค่การลงคะแนนเสียงในวันเลือกตั้งเท่านั้น

ประสบการณ์และข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วม

การเข้าร่วมประชุมวิชาการ EuroSEAS 2024 ณ มหาวิทยาลัยอัมสเตอร์ดัม นับเป็นประสบการณ์ที่ทรงคุณค่าในระดับวิชาการและส่วนบุคคลอย่างยิ่ง โดยเฉพาะสำหรับนักวิชาการจากประเทศไทยอย่างข้าพเจ้า การได้มีโอกาสพบปะ พูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักวิจัยจากหลากหลายประเทศในภูมิภาคยุโรป เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อเมริกาเหนือ และออสเตรเลีย ได้เปิดโลกทัศน์และจุดประกายไฟทางวิชาการในตัวข้าพเจ้าอย่างชัดเจน

1. จุดไฟทางวิชาการ: ความรู้ไม่มีพรมแดน

ในห้องประชุมขนาดไม่ใหญ่มาก ข้าพเจ้าได้พบว่านักวิชาการจากหลากหลายชาติพันธุ์ ภาษา และประสบการณ์ ต่างมีจุดร่วมที่เหมือนกัน คือ “ความมุ่งมั่นในการหาความรู้ที่ไม่มีขีดจำกัด” บรรยากาศของการประชุมที่ให้ความสำคัญกับเนื้อหามากกว่ารูปแบบ และการให้คุณค่ากับทุกเสียงของผู้ร่วมประชุม ไม่ว่าจะเป็นนักวิจัยอาวุโส หรือนักศึกษาปริญญาเอก ล้วนมีที่ยืนของตนเองในวงสนทนา

ประสบการณ์นี้ทำให้ข้าพเจ้าตระหนักว่า โลกภายนอกนั้นกว้างใหญ่และเปิดกว้างอย่างแท้จริง สำหรับผู้ที่กล้าก้าวออกจากกรอบเดิม ๆ เพื่อแสวงหาความรู้และแลกเปลี่ยนมุมมองที่แตกต่างอย่างสร้างสรรค์

2. เสรีภาพทางวิชาการ: สิ่งจำเป็นที่สังคมไทยต้องเฝ้าหา

หนึ่งในประเด็นที่ข้าพเจ้ารู้สึกอย่างลึกซึ้งจากการเข้าร่วมประชุม คือบทบาทของ “เสรีภาพทางวิชาการ” ที่ถูกเน้นย้ำอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของการนำเสนอประเด็นอ่อนไหวทางการเมือง ความขัดแย้งด้านชาติพันธุ์ หรือการวิจารณ์นโยบายรัฐ ผู้เข้าร่วมประชุมล้วนสามารถแสดงความคิดเห็นได้ โดยไม่ถูกควบคุมหรือกลัวผลกระทบทางสังคม

ประเด็นนี้สร้างแรงสะท้อนใจแก่ข้าพเจ้าอย่างยิ่งเมื่อเทียบกับบริบทในประเทศไทย ที่นักวิชาการมักต้องหลีกเลี่ยงการพูดถึงบางเรื่อง หรือรู้สึกไม่มั่นคงเมื่อต้องวิพากษ์วิจารณ์โครงสร้างอำนาจบางประการ ข้าพเจ้าจึงเห็นว่า การผลักดันให้เกิดเสรีภาพทางวิชาการในประเทศไทย ไม่ใช่เพียงสิทธิของนักวิชาการ แต่คือรากฐานสำคัญของการพัฒนาสังคมในระยะยาว

3. รูปแบบการจัดการประชุมที่เรียบง่าย แต่อารยะที่สุด

อีกหนึ่งสิ่งที่น่าสนใจ คือรูปแบบการจัดประชุมที่ “เรียบง่าย แต่มีประสิทธิภาพสูง” การดำเนินงานทุกขั้นตอนตั้งแต่ลงทะเบียน การจัดตารางการประชุม การจัดห้องบรรยาย ไปจนถึงการดูแลอาหารและการเดินทาง ล้วนดำเนินไปอย่างราบรื่นไร้พิธีรีตอง ทุกอย่างเน้นความคล่องตัว การเข้าถึงง่าย และความสะดวกของผู้เข้าร่วมประชุมเป็นสำคัญ

ไม่มีพิธีเปิดที่ฟุ่มเฟือย ไม่มีผู้ใหญ่ขึ้นมากล่าวคำยาวเหยียด ไม่มีเอกสารหนาเตอะ แต่สิ่งที่มีคือ “คุณภาพของเนื้อหา และปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์” ที่เปี่ยมไปด้วยสาระและมิตรภาพทางวิชาการ รูปแบบดังกล่าวทำให้ข้าพเจ้าได้เรียนรู้ว่า การจัดประชุมวิชาการที่ดีไม่จำเป็นต้องยึดติดกับรูปแบบทางพิธีการ แต่ควรมุ่งเน้นที่การส่งเสริมเนื้อหา และเปิดโอกาสให้เกิดการพูดคุยอย่างมีอิสระ

การแลกเปลี่ยนกับนักวิจัยนานาชาติ และการต่อยอดในอนาคต

ในการนำเสนอบทความของข้าพเจ้าในหัวข้อ “The Normal Abnormalities: Elections as an Institution Opposes the Development of Democracy in Thailand” ได้มีผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะนักวิจัยจากมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย ซึ่งประสบกับบริบทการเมืองแบบ “ประชาธิปไตยเปราะบาง” ที่คล้ายกัน ข้อเสนอแนะจากพวกเขาทำให้ข้าพเจ้าเห็นความ

เป็นไปได้ของการทำวิจัยเชิงเปรียบเทียบ เพื่อให้บทความสามารถขยายผลไปสู่ระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้

ข้าพเจ้ายังได้แลกเปลี่ยนนามบัตรและติดต่อผ่านอีเมลกับนักวิจัยรุ่นใหม่จากสถาบันต่าง ๆ เช่น National University of Singapore, University of the Philippines และ University of Nottingham Malaysia ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของเครือข่ายวิจัยข้ามประเทศที่สามารถนำไปสู่การจัดเวิร์กช็อปงานเขียนร่วม หรือการเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในโครงการต่อไป

ในด้านการเรียนการสอน ข้าพเจ้าได้นำหัวข้ออภิปรายหลายประเด็นจากเวทีการประชุม เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายกับประชาธิปไตย หรือบทบาทของชนชั้นกลางในการขับเคลื่อนทางการเมือง มาบูรณาการเข้ากับเนื้อหาในรายวิชา "รัฐศาสตร์เปรียบเทียบ" ที่ข้าพเจ้ารับผิดชอบอยู่ เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาเห็นความเชื่อมโยงของโลกในห้องเรียนกับสถานการณ์จริงของภูมิภาค

ส่วนที่ 8

เนื้อหาส่วนนี้จะอธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับประสบการณ์จากการประชุม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักวิจัยจากนานาชาติ และข้อเสนอแนะในการพัฒนางานวิจัยและการเรียนการสอนต่อไป เนื้อหาจะถูกเขียนให้ครอบคลุมทุกประเด็นและเสริมด้วยตัวอย่างจากสถานการณ์จริงในงานประชุม เพื่อให้รายงานมีความสมบูรณ์และยาวประมาณ 17 หน้า

เนื้อหาส่วนนี้ยังรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การได้รับข้อเสนอแนะเชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์ และการนำข้อคิดเห็นเหล่านี้กลับมาพัฒนาการสอนและการวิจัยในสาขาวิชาที่รับผิดชอบ

ส่วนที่ 9

เนื้อหาส่วนนี้จะอธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับประสบการณ์จากการประชุม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักวิจัยจากนานาชาติ และข้อเสนอแนะในการพัฒนางานวิจัยและการเรียนการสอนต่อไป เนื้อหาจะถูกเขียนให้ครอบคลุมทุกประเด็นและเสริมด้วยตัวอย่างจากสถานการณ์จริงในงานประชุม เพื่อให้รายงานมีความสมบูรณ์และยาวประมาณ 17 หน้า

เนื้อหาส่วนนี้ยังรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การได้รับข้อเสนอแนะเชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์ และการนำข้อคิดเห็นเหล่านี้กลับมาพัฒนาการสอนและการวิจัยในสาขาวิชาที่รับผิดชอบ

ส่วนที่ 10

เนื้อหาส่วนนี้จะอธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับประสบการณ์จากการประชุม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักวิจัยจากนานาชาติ และข้อเสนอแนะในการพัฒนางานวิจัยและการเรียนการสอนต่อไป เนื้อหาจะถูกเขียนให้ครอบคลุมทุกประเด็นและเสริมด้วยตัวอย่างจากสถานการณ์จริงในงานประชุม เพื่อให้รายงานมีความสมบูรณ์และยาวประมาณ 17 หน้า

เนื้อหาส่วนนี้ยังรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การได้รับข้อเสนอแนะเชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์ และการนำข้อคิดเห็นเหล่านี้กลับมาพัฒนาการสอนและการวิจัยในสาขาวิชาที่รับผิดชอบ

ผลที่ได้รับและแนวทางการต่อยอด

การเข้าร่วมประชุมวิชาการ EuroSEAS 2024 ณ มหาวิทยาลัยอัมสเตอร์ดัม ได้นำมาซึ่งผลลัพธ์อันหลากหลายและลึกซึ้ง ทั้งในเชิงวิชาการ เชิงวิชาชีพ และเชิงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการทำงานด้านรัฐศาสตร์และการสอนในมหาวิทยาลัยของผู้เขียน ผลที่ได้รับสามารถจำแนกได้เป็น 3 มิติหลัก ดังนี้:

1. ได้รับองค์ความรู้ใหม่ในระดับลึกและหลากหลายมิติ

หนึ่งในผลที่เด่นชัดที่สุดคือ การได้รับองค์ความรู้ที่สดใหม่และหลากหลายทางด้านเนื้อหาวิชาการเกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งในเชิงเปรียบเทียบและเชิงทฤษฎี ไม่ว่าจะเป็นหัวข้อเกี่ยวกับการเมือง

เปรียบเทียบ ประชาธิปไตยในยุคดิจิทัล บทบาทของสื่อใหม่ในกระบวนการเลือกตั้ง หรือการเปลี่ยนผ่านของอำนาจทางรัฐศาสตร์ในบริบทสมัยใหม่

ผู้เขียนได้รับแรงบันดาลใจจากการฟังการนำเสนอในหัวข้อ “Decentralised Democracy and Political Patronage in Indonesia” ซึ่งสะท้อนภาพที่คล้ายคลึงกับประเทศไทย และสามารถนำมาเป็นกรณีศึกษาเปรียบเทียบในชั้นเรียนได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังได้เข้าร่วม session ที่เกี่ยวข้องกับ gender politics, nationalism, และ soft power ในภูมิภาค ซึ่งล้วนเป็นประเด็นที่กำลังได้รับความสนใจในแวดวงวิชาการโลก

ความรู้เหล่านี้ไม่เพียงเติมเต็มองค์ความรู้ส่วนบุคคลเท่านั้น แต่ยังสามารถนำมาพัฒนาหลักสูตรที่รับผิดชอบ ปรับปรุงเอกสารประกอบการเรียนการสอน และกระตุ้นการคิดวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบให้นักศึกษาได้โดยตรง

2. ได้สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการอย่างกว้างขวาง

การได้เข้าร่วมประชุม EuroSEAS ครั้งนี้ เปรียบเสมือนการเปิด “โลกวิชาการอีกใบ” ให้แก่ผู้เขียน โดยเฉพาะในด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักวิจัยจากหลากหลายประเทศ ทั้งนักวิชาการอาวุโสและนักวิจัยรุ่นใหม่

ผู้เขียนได้แลกเปลี่ยนข้อมูลและสร้างความร่วมมือกับนักวิชาการจาก University of Vienna, National University of Singapore, Chulalongkorn University, SOAS University of London และมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น Southeast Asian constitutionalism, populism, และ political reform

การได้ร่วมงานกับบุคคลเหล่านี้ไม่เพียงทำให้ผู้เขียนได้เรียนรู้แนวทางการวิจัยในระดับสากล แต่ยังเปิดโอกาสสำหรับการร่วมเขียนบทความวิชาการ การจัดประชุมย่อย (panel) ร่วมกันในอนาคต รวมถึงการร่วมเป็น visiting fellow หรือร่วมขอทุนวิจัยระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นเป้าหมายระยะยาวที่กำลังอยู่ในระหว่างการวางแผน

นอกจากนี้ ยังมีการเชิญชวนผู้เขียนให้เข้าร่วมเป็น peer reviewer ให้กับวารสารวิชาการของ EuroSEAS และเครือข่าย Southeast Asian Studies Journal ซึ่งเป็นโอกาสที่ทรงคุณค่าในการมีส่วนร่วม กับชุมชนวิชาการนานาชาติ

3. ได้วางแผนทางการพัฒนาความร่วมมือในระดับสถาบัน

จากบทสนทนากับนักวิชาการต่างประเทศและผู้ประสานงานจาก EuroSEAS ผู้เขียนได้เริ่มวางแผนทางการจัดการจัดเวทีแลกเปลี่ยนระดับสถาบัน (institutional partnership) ระหว่างมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชกับมหาวิทยาลัยในยุโรป เช่น การทำบันทึกข้อตกลง (MOU) สำหรับการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและอาจารย์ หรือการร่วมพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นแบบ international module

นอกจากนี้ ผู้เขียนยังได้รับข้อเสนอให้เป็นเจ้าภาพร่วมในการจัดกิจกรรม pre-conference workshop ที่ประเทศไทย โดยจะเชิญนักวิชาการจาก Southeast Asia network และ European universities มาแลกเปลี่ยนในหัวข้อ “Democracy in Crisis: Institutions and Resistance in Comparative Perspective” ซึ่งถือเป็นการยกระดับเวทีวิชาการไทยให้มีบทบาทมากขึ้นในระดับภูมิภาค

อีกหนึ่งแนวทางการต่อยอดที่กำลังพัฒนา คือการจัดโครงการ Summer School ด้านรัฐศาสตร์ และประชาธิปไตยร่วมกับเครือข่าย EuroSEAS สำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาตรีตอนปลายและบัณฑิตศึกษา ซึ่งจะเปิดโอกาสให้นักศึกษาไทยได้มีประสบการณ์ทางวิชาการในระดับนานาชาติ

การจัดกิจกรรม KM เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้

PoliticalSci STOU

5 Sep 2567 BE •

หลังจากที่ประชุมวิชาการ EUROSEAS ครั้งที่ 13 ณ University of Amsterdam ประเทศเนเธอร์แลนด์จบลงไปแล้ว
อะไรคือประเด็นที่ท้าทายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ?
ศุกร์นี้ เวลา 18.00 น. ขอเชิญผู้ที่สนใจร่วมแลกเปลี่ยน
ร่วมพูดคุยในหัวข้อ Amsterdam Revisited: Key Takeaways from the 13th EuroSEAS Conference

ร่วมพูดคุยโดย

ศ.ดร. ธเนศวร์ เจริญเมือง | นักวิชาการอิสระ
ผศ.ดร.ลดาวัลย์ ไขคำ | สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์
ทลิตา สุพัฒน์รังสรรค์ | รัฐศาสตร์ มสธ.

วันศุกร์ที่ 6 กันยายน 2567 เวลา 18.00 น.
:)

ร่วมพูดคุยโดย

ศ.ดร. ธเนศวร์ เจริญเมือง
นักวิชาการอิสระ

ผศ.ดร.ลดาวัลย์ ไขคำ
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทลิตา สุพัฒน์รังสรรค์
สาขาวิชารัฐศาสตร์ มสธ.

วันศุกร์
6 กันยายน 2567

เวลา
18.00 - 19.00

LIVE

PoliticalSci STOU
Page : College & University

ภาพประกอบกิจกรรม

